

LES ENTREVISTES

"El setge a Sarajevo és el setge a la humanitat"

CARME PUÉRTOLAS

Pasqual Maragall va ser un dels primers alcaldes que féu costat a Sarajevo. Aprofitant la mica de pau, ara encapçala els esforços per reconstruir la ciutat.

Des de diversos àmbits, la ciutat de Barcelona i el seu alcalde, Pasqual Maragall, s'han mobilitzat abans i ara en suport a Bòsnia i concretament a la gent de Sarajevo.

—L'Ajuntament de Barcelona, participa en un programa del Consell d'Europa anomenat *Ambaixades de la Democràcia Local*, en què consisteix aquest programa?

—Consisteix a obrir oficines en diverses ciutats de Sèrbia, Croàcia, Eslovènia i Bòsnia. En aquest programa les ciutats i regions d'Europa porten un suport i una ajuda a la governació local, al desenvolupament de les regles de la democràcia i, eventualment, a la reconstrucció. Aquestes ambaixades són patrocinades per un grup de ciutats. El grup que patrocina l'ambaixada de Sarajevo està format per Barcelona, Budapest, Lisboa, Ljubljana, i a més Roma i Estocolm, per ara, m'han donat un "sí" de paraula.

—Pel que fa a la reconstrucció de Sarajevo també s'han endegat accions des de Barcelona.

—Aquestes accions formen part del programa *Utilities*, que fa referència als serveis d'aigua,

gas, electricitat i telèfon. Hem fet un viatge amb les quatre companyies que fan aquests serveis per prendre acta de la situació de les xarxes de distribució, que realment era molt dramàtica, i de les necessitats de la gent que hi treballa. Hi ha la sensació que serà difícil competir amb les grans multinacionals alemanyes i anglosaxones. Però, al cap i a la fi, les companyies catalanes ja hi són, i hi ha un capital humà molt important. Sembla que aquestes companyies estan més disposades a ajudar que no pas a invertir.

El segon programa de reconstrucció es diu *Links*, "enllaços". És un programa finançat per la UE i realitzat per tres o quatre organitzacions europees i mundials de ciutats. Aquest programa pretén reconstruir set barris, i una ciutat o un grup de ciutats es comprometen amb un barri. El nostre proper compromís és amb un barri que es diu Dobrinjia. És una zona molt gran i està molt destrossada, perquè està al costat de l'aeroport. Dins aquest barri hi ha un sector anomenat Mojnilo, que és la Vila Olímpica. Barcelona s'ha compromès formalment a reconstruir aquest barri, i per això comptarem possiblement amb el suport del Comitè Olímpic Internacional. Un altre capítol és el dels contactes socials. Aquesta fórmula es va utilitzar molt en la Guerra Civil espanyola. Ara volem fer una cosa similar i també contactes entre hospitals, universitats, per tractar d'actualitzar els seus coneixements. Els agermanaments de persones concretes, els farem mitjançant un programa informàtic tipus Internet.

—Com valora l'acord de Dayton i el Tractat de París?

—Estan molt bé. En el cas de Sarajevo s'han acomplert les esperances que tenien, que era no dividir la ciutat. El que passa és que una cosa és que ho digui el paper i una altra que ho faci la pràctica. L'alcalde Kupusovic sempre diu que els nens ja juguen junts, i que l'única condició que es requereix perquè la gent gran també ho faci és que Karadzic i Mladic vagin als tribunals. És a dir, que la responsabilitat de l'agressió s'identifica en unes persones concretes.

—Però fa pocs dies, en un referèndum, els barris amb majoria sèrbia van rebutjar el Tractat de París.

—Sí, però sembla que a la banda sèrbia hi ha hagut una intoxicació bastant gran. D'altra banda les autoritats bosnianes tampoc no han estat enormement contundents en la seva oferta de braços oberts amb els serbis bosnians, i se'ls està demanant que ho siguin més, ja que han aconseguit el que volien. Les autoritats bosnianes van dir als serbis que s'hi podien quedar, sempre que no haguessin participat en crims de guerra, però segurament han de ser una mica més contundents.

Els serbis, però, poden estar manipulant tot aquest tipus d'ofertes, fent creure que no és així. També s'ha confirmat que l'última arma que

“Sarajevo és el lloc on va començar la Primera Guerra Mundial i és una mica el melic del món en aquest sentit. És el lloc on tradicionalment Orient i Occident s’han enfrontat. Els croats per la part catòlica d’Occident i els serbis per Orient, pels ortodoxos; per una altra part Occident hi enfronta els interessos anglofrancesos. I les grans potències europees el que han fet és atiar sempre aquests grups perquè es barallin entre ells.”

queda als serbis és estrangular Sarajevo, boicotejar l'alliberament del setge. Tot allò està molt interrelacionat, és una situació molt difícil de delimitar, per tant és possible que aquí hi hagi encara un empaitament. És evident que els criminals de guerra volen evitar que els pesquin, i per tant mentre tinguin alguna arma... Avui sortia al diari que en Ratko Mladic havia jugat amb els presoners francesos per veure si aconseguia d'aquesta forma guanyar la seva llibertat. No sé què farà Karadzic, però imagino que deu intentar sabotejar el procés de pau a Sarajevo i amenaçar: "Tindreu pau del tot el dia que, a mi, em deixeu en pau".

—Abans comentava la necessitat de Sarajevo d'obrir-se als ciutadans serbis. Però com s'estableix aquesta convivència en una ciutat on s'han enfrontat a trets?

—Jo no demano això, jo dic que la comunitat internacional demana als governants de Sarajevo que facin pronunciaments més contundents respecte a la seva voluntat d'obertura, que em consta. Però ho han dit amb la boca petita.

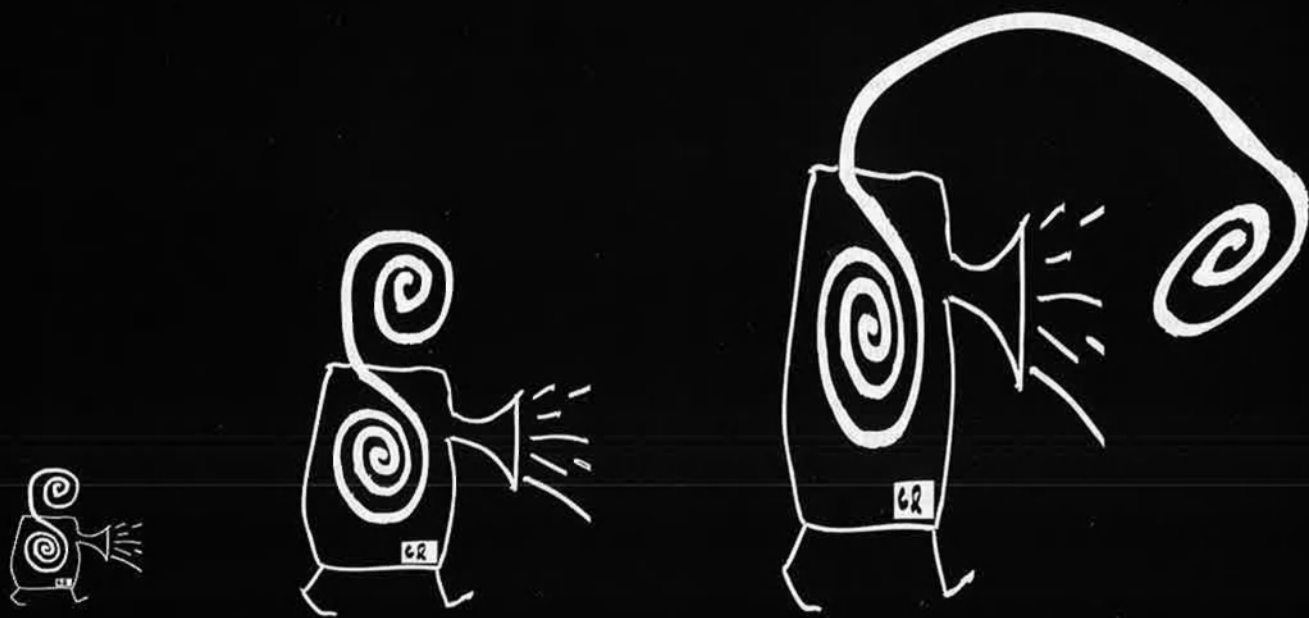
—Amb tot, ha de ser molt difícil reprendre la convivència.

—Aquest és el gran misteri, i en el fons és el gran misteri de la humanitat. Des de Cain i Abel, l'odi entre germans ha estat el problema més difícil de solucionar. Depèn de cada situació, en aquest cas vull creure que es pot solucionar.

—Actualment podem parlar ja de la fi de la guerra?

—Podem parlar de més, perquè la guerra de Bòsnia i concretament el setge a Sarajevo, és el setge a la humanitat. Sarajevo és el lloc on va començar la Primera Guerra Mundial i és una mica el melic del món en aquest sentit. És el lloc on tradicionalment Orient i Occident s'han enfrontat. El croats per la part catòlica d'Occident i els serbis per Orient, pels ortodoxos; per una altra part Occident hi enfronta els interessos anglofrancesos. I les grans potències europees

Hum
+
espai / temps
=
imatge mòbil

demana el vídeo del centenari

CARME PUÉRTOLAS

el que han fet és atiar sempre aquests grups perquè es barallin entre ells. Per tant són gent als quals Europa ha ensenyat a matar-se, per entendre'ns, per estalviar de matar-se la resta d'europes. Bòsnia en canvi no hi ha participat mai, va tenir una influència musulmana benèfica. D'alguna forma Sarajevo s'ha constituït com un exemple de ciutat. En Mendiluce ho deia molt clar en una entrevista: el que més l'ha escandalitzat és la incapacitat que té l'amor per armar-se contra l'odi, quan l'odi destrueix. Això és dir-ho d'una forma molt sentimental, de la qual jo participo, però el que s'hi juga és una cosa molt important per a la humanitat i per a Europa en particular: la capacitat d'una ciutat, no sectària sinó tolerant que allotja quatre religions convivint tranquil·lament, de sobreviure a una situació de tensió. Normalment és incapaç de sobreviure perquè és gent que no està ben armada per a la guerra, però sí per a la resistència.

—Aquesta percepció és el motiu pel qual Catalunya i sobretot Barcelona es vessar a prestar suport a Bòsnia i la seva capital?

—Jo crec que sí. És aquesta sensació que a Sarajevo, i a Bòsnia en general, la tolerància es converteix en una cosa més positiva, com la convivència. No és purament que se suportin, que seria tolerar el mal menor, perdonar, i això és més aviat paternalista i modest. La convivència és un sentiment més positiu, i Sarajevo ha estat una lliçó de convivència en el sentit de pluralitat benavenguda. En aquest sentit, Barcelona, que ha estat assetjada, perseguida, que ha mantingut sempre la capacitat de refer i de respectar, s'hi sent molt representada.

—La gent s'ha avançat altre cop als polítics en la presa d'iniciatives solidàries?

—Efectivament, les ciutats i els seus ciutadans han anat més ràpid que els governs. Hi ha hagut alguns polítics, però, que sí que han reaccionat. En Kushner, en Cohn-Bendit, en Mendiluce, hi ha hagut un grup de gent que ha demostrat una sensibilitat que efectivament ha anat per davant

“Entre els barcelonins hi ha una certa dimensió que rebutja profundament la dialèctica nacionalisme/antinacionalisme com una dialèctica pobra i empobridora. Som partidaris de la defensa de la nació, de la cultura, de la llengua, de tot plegat, però al mateix temps tenim molt clar que hi ha una dimensió en la qual la defensa i l'atac de la nació esdevenen intrínsecament dolents, una cosa que cal superar.”

dels governs. Els governs defensen una certa racionalitat, però no uns sentiments.

—Els ciutadans han anat per davant sobretot a l'hora de reclamar actuacions i implicar-se.

—Reclamar és molt fàcil, però també ha estat així a l'hora d'aplicar una amistat efectiva que els governs no realitzaven. No perquè siguin dolents, sinó perquè l'únic instrument de què disposen per fer això és Europa i la política exterior europea no estava, no està, encara ben definida. També hi va haver uns càlculs molt equivocats. John Major em va dir, l'any 1992, que a Bòsnia farien falta un milió de soldats per interposar-se en un conflicte on a cada ciutat hi ha un front. Després s'ha demostrat que amb 60.000 soldats, uns quants Tomahawks i una base aèria a Itàlia, sí que es podia incidir.

—Entre els barcelonins hi ha una sensibilitat peculiar?

—Sí, entre els barcelonins hi ha una certa dimensió que rebutja profundament la dialèctica nacionalisme/antinacionalisme com una dialèctica pobra i empobridora. Som partidaris de la defensa de la nació, de la cultura, de la llengua, de tot plegat, però al mateix temps tenim molt clar que hi ha una dimensió en la qual la defensa i l'atac de la nació esdevenen intrínsecament dolents, una cosa que cal superar. A partir de la identitat pròpia i la seva afirmació, Barcelona obre les seves mans a unes altres identitats.

—Aquesta mobilització podria dirigir-se a altres conflictes mundials?

—S'ha plantejat, en àmbits com el Sàhara o Rwanda, però en el cas bosnià hi ha hagut una resposta més àmplia. També ha coincidit en un moment en què els europeus es preguntaven si valia la pena ser alguna cosa junts. La guerra de Bòsnia ha ajudat a fer que la resposta afirmativa tingués més arguments.

—Quin ha estat el paper d'Europa a Bòsnia?

—Enormement positiu, perquè gràcies a gent com Mendiluce i en Raül Romeva, en Manel Vila, en Pere Vilanova, i tots els que hi han participat, han creat un sentiment, un moviment important. Ara segurament aquest moviment agafarà altres formes, altres temes. Mendiluce ha dit que per ell el feixisme és tant el de Karadzic i Mladic com el d'ETA, i que potser es dedicarà en part a lluitar pacíficament contra el terrorisme, i penso que en aquest camp també tindrà molt seguiment.

—Però creu que és un bon moment per dissoldre aquesta associació?

—Potser sí. Mentre hi hagi la voluntat que aquest esperit no desaparegui, perquè ha encès moltes esperances, crec que la flexibilitat d'agafar causes diferents s'hauria d'admetre. No pots casar-te amb un conflicte per poder continuar treballant, es tracta de treballar perquè no n'hi hagi, de conflictes, i per tant es tracta de buscar altres conflictes, altres situacions d'injustícia per actuar de la mateixa forma. **Oriol Cortacans**